

Policy

**För motverkande av
aktiv medverkan till
bosättning i annan
kommun**

“Social dumping”

Dokumentbeskrivning

Typ	Beskrivning
Dokumenttyp:	Policy
Antaget av:	Kommunfullmäktige
Antagningsdatum:	2023-05-29
Diarienummer:	KS-2023-000145
Gäller till och med:	Gäller tills vidare
Dokumentansvarig:	Välfärdsförvaltningen
Revisionshistorik:	Uppdateras vid förändringar i dokumentet

Bakgrund

Aktiv medverkan är när en kommun genom sitt agerande får en person med ekonomiskt bistånd eller andra insatser från socialtjänsten att flytta till en annan kommun, utan att personen själv har uttryckt en tydlig vilja att flytta. Definitionen utgår från socialtjänstlagen (SoL), där det tydligt framgår att insatser inte får ske över huvudet på den enskilde. När en kommun aktivt medverkar till flytt av en individ som emottar insatser från socialtjänsten till en annan kommun så kallas detta även "social dumping".

Fyra grupper är särskilt föremål för aktiv medverkan till flytt till annan kommun, det gäller:

- År 2020 uppgav 76% av de svarande kommunerna¹ att de har tagit emot *nyanlända* som vid inflyttning behövde ekonomiskt bistånd.
- 81% av kommunerna angav att de tagit emot *personer med missbruk eller andra sociala problem* som vid inflyttningen behövde ekonomiskt bistånd.
- 41% av kommunerna angav att de tagit emot *personer i behov av skyddat boende* som vid inflyttningen behövde ekonomiskt bistånd.
- 33 % av kommunerna angav att de tagit emot *strukturellt hemlösa* som vid inflyttningen behövde ekonomiskt bistånd. Dessa personer behövde i hemkommunen inte något annat stöd än hjälp att hitta ett boende².

63% av kommunerna som tillfrågades i Statskontorets kartläggning angav att de har tagit emot nya invånare som har fått hjälp av sin tidigare hemkommun med att ordna den nya bostaden³.

Om det blir problem för en kommun att ta emot personer som flyttat till följd av aktiv medverkan hänger ihop med den mottagande kommunens strukturella förutsättningar, såsom ekonomi, arbetslöshet och bostadsmarknad. För mindre kommuner som redan har en ansträngd ekonomi och sämre arbetsmarknadsförutsättningar kan en inflyttning genom aktiv medverkan innebära en betydande ekonomisk belastning. Det kan också bli svårt för den enskilde att få ett arbete och etablera sig i samhället. Det är också vanligare att kommuner med en relativt hög arbetslöshet tar emot nya invånare som har fått hjälp av hemkommunen med att ordna bostad. Vilket innebär att kommuner som redan har ett sämre ekonomiskt och arbetsmarknadsmässiga förutsättningar har tagit emot personer som har fått hjälp av den tidigare hemkommunen att flytta dit.

¹ Till Statskontorets kartläggning inkom 191 kommuner med enkätsvar av landets 290 kommuner.

² Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. En kartläggning Statskontoret (2020:19) s. 7

³ Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. En kartläggning Statskontoret (2020:19) s. 8

Den viktigaste faktorn bakom aktiv medverkan är tillgången på bostäder. Bostadsmarknaden leder till att socialt utsatta personer hamnar där det finns bostäder, men där det kan vara svårt att hitta arbete. En annan faktor bakom aktiv medverkan är att vissa kommuner endast erbjuder nyanlända bostäder under de år då staten betalar ut etableringsersättning. Hemkommunen hjälper sedan de personer som inte lyckats skaffa en egen bostad att skaffa en bostad i en annan kommun⁴. Vissa kommuner medverkar aktivt till att personer med försörjningsstöd eller andra insatser enligt Socialtjänstlagen söker bostäder i andra kommuner vilket är ett sätt för kommunen att minska sina kostnader och utöva "social dumping".

Denna policy syftar till att hindra att andra kommuner aktivt medverkar till att individer som är i behov av insatser inom ramen för Socialtjänstlagen flyttar till Munkedals kommun emot sin vilja.

Konsekvenser av aktiv medverkan från en annan kommun till flytt

För Munkedal är det viktigt att motarbeta att fenomenet "social dumping" får fäste och tillåts bli normaliserat. Arbetssättet bör anses som oacceptabelt både ur individens- och samhällets perspektiv.

För individen som utsätts för "social dumping" är det en traumatisk upplevelse. Inte sällan har personer väldigt liten eller ingen uppfattning om var de har hamnat eller varför. De rycks från sitt sociala sammanhang och flyttas till områden utan att någon säkerhetsställt vare sig bostadsförhållanden eller hur individen har möjlighet att klara sitt uppehälle⁵.

Sveriges kommuner spelar en oerhört viktig roll för välfärden. För att kommunerna ska fungera har en rad spelregler satts av staten som ska reglera hur kommuner ska förhålla sig till varandra, men en aktiv flytt av en person i behov av insatser förbigår dessa regler. Det innebär en överföring av de svagaste individerna i samhället oftast från större och ekonomiskt starkare kommuner till mindre och ekonomiskt svagare kommuner.

Att fastställa att en person har utsatts för aktiv medverkan eller "social dumping" är ingen svår process. De som blir utsatta vänder sig nästan omgående till kommunens socialtjänst för att få hjälp och stöd. Oftast får de

⁴ Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. En kartläggning Statskontoret (2020:19) S. 9

⁵ I de fall då individens behov står i centrum och en flytt av person som är i behov av insatser inom ramen för SoL är berättigat, så föregås det av samverkan mellan kommuners socialtjänster och sker inte ensidigt från en kommun som önskar bli av med en kostnad.

med sig uppgifter till socialtjänsten och andra kontaktuppgifter från sin tidigare kommun.

Oftast så har personer fått ett förstahandskontrakt där den tidigare ansvariga socialtjänsten står för de första två månaderna av hyreskostnaden, sedan får personen vända sig till Munkedals socialtjänst för att få hyran betald.

Åtgärder för att motverka "social dumping"

Nedanstående är Munkedals kommuns riktlinje för att motverka att andra kommuner aktivt flyttar socialt utsatta personer till Munkedal mot sin vilja.

Kontakt med kommunen

Vid misstanke om "social dumping" ska Munkedals kommun genast ta kontakt med berörd kommun och tydligt markera att agerandet inte är acceptabelt. Munkedals kommun ska med samtycke från individen kräva en skälig motivering för agerandet. Individens upplevelse av händelsen ska dokumenteras.

En officiell skrivelse ska också skickas till den kommun som ägnat sig åt att aktivt medverka till flytt.

Inleda en process för återföring av ansvar

I Socialtjänstlagen regleras möjligheterna att flytta över ett pågående ärende som rör en enskild från en kommun till en annan. En sådan flytt ska föregås av samverkan mellan de två kommunernas socialtjänster.

I de fall där "social dumping" upptäcks och där individen haft en pågående insats ska en process genast inledas i samverkan med den enskilde för att återbörda personen till den kommun som aktivt medverkat till flytten.

Först skickar Munkedal en skriftlig begäran till socialtjänsten i den andra kommunen enligt 2 a kap 10 § SoL.

Om den andra kommunen inte accepterar att återta ansvaret för ärendet eller om den andra kommunen inte har svarat inom en månad, ska Munkedals kommun ansöka om överflyttning hos Inspektionen för Vård och Omsorg enligt kap 2 a 11 § SoL.

Detta är tillämpligt i de fall där SoL inbegriper någon form av vårdinsats, dock inte ekonomiskt bistånd.

Bostäder

I många fall av "social dumping" tas ingen hänsyn till bostadens skick eller storlek när en individ eller en hel familj flyttas till en ny kommun. I fastställda fall av "social dumping" ska hembesök genomföras med den enskildes samtycke och hänsyn till dennes integritet.

I de fall där individen lämnats i ett boende som anses påtagligt skadligt eller olämpligt ska individen uppmanas att söka ny bostad.

Hyresvärdens ansvar för att säkerhetsställa betalningsförmåga

Det är hyresvärdens uppgift att säkerhetsställa att nya hyresgäster har en långsiktig betalningsförmåga. Ekonomiskt bistånd och "social dumping" ska inte kunna utnyttjas som affärsmodell.

Det är viktigt att påtala att inte är säkert att en individ är berättigad ekonomiskt bistånd, utan att alla ärenden prövas mot existerande lagstiftning och kommunens riktlinje för ekonomiskt bistånd.